

KOMENTARZ

Sytuacja strategiczno-wojskowa na Ukrainie po wyzwoleniu Chersonia

Anna Maria Dyner

11 listopada br. Ukraina przywróciła kontrolę nad Chersoniem i prawobrzeżną częścią obwodu chersońskiego. Zdobycie tego miasta ma istotne znaczenie polityczne, psychologiczne i wojskowe. Jednocześnie intensywne walki prowadzone są nadal na wschodzie Ukrainy – w obwodach donieckim i ługańskim. Dla powodzenia działań kontrofensywnych sił zbrojnych Ukrainy konieczne jest co najmniej utrzymanie obecnego poziomu dostaw zachodniego sprzętu wojskowego.

Jak przebiegała ukraińska ofensywa?

Ukraińska [kontrofensywa](#) w obwodzie chersońskim rozpoczęła się na przełomie sierpnia i września br., kiedy siły zbrojne (SZ) Ukrainy podjęły próbę odcięcia rosyjskich wojsk na zachodnim brzegu Dniepru od wsparcia logistycznego. Działania były skoordynowane z ofensywą w obwodzie charkowskim. W kolejnych tygodniach strona ukraińska skoncentrowała znaczące siły (szacowane nawet na 80 tys. żołnierzy) i środki na tym odcinku frontu. Rosjanie rozpoczęli wycofywanie artylerii na lewy brzeg Dniepru i rotację jednostek skadrowanych, które były zmieniane przez siły świeżo [zmobilizowane](#). Rozpoczęli także przygotowania do odwrotu, który został ogłoszony 9 listopada przez dowodzącego działaniami na Ukrainie gen. Siergieja Surowikina. Oficjalnie celem wycofania była ochrona żołnierzy.

Ukraina nie prowadziła działań pościgowych, co najprawdopodobniej było podyktowane potrzebą ochrony własnych jednostek i oszczędzaniem sprzętu i amunicji. Potencjalne straty, które mogły być poniesione podczas walk z rosyjskimi jednostkami zmobilizowanymi, ocenione zostały jako nieadekwatne do możliwych korzyści militarnych.

Działanie to pozwoliło Ukrainie zachować pełne zdolności bojowe jednostek i przerzucić część z nich w rejon Donbasu. Obecnie w Chersoniu i prawobrzeżnej części obwodu (w sumie wyzwolono ponad 179 miejscowości) trwa rozminowywanie terenu, przywracanie dostaw energii elektrycznej, łączności komórkowej, internetu, funkcjonalności systemu ochrony zdrowia i bankowego. 12 listopada ukraińskie władze lokalne, policja i SBU wróciły do Chersonia, a 14 listopada do miasta przyjechał prezydent Zełenski.

Jakie znaczenie ma odzyskanie kontroli nad Chersoniem?

Zdobycie Chersonia, podobnie jak wyzwolenie obwodu charkowskiego we wrześniu, ma olbrzymie znaczenie psychologiczne i polityczne dla społeczeństwa i władz Ukrainy. W sumie SZ Ukrainy odzyskały 64 tys. km², a więc ponad połowę ziem zajętych przez Rosję po 24 lutego. Wzmacnia to morale wojska i ludności cywilnej i pokazuje, że Ukraina jest gotowa do konsekwentnego wyzwalania swojego terytorium. Odzyskanie kontroli nad Chersoniem pozwoliło też na zluzowanie części jednostek, które podejmą działania w Donbasie – do obrony miasta wystarczą mniejsze siły niż były zaangażowane w prowadzenie kontrofensywy w ostatnich dwóch miesiącach. Ukraiński sukces wskazuje

KOMENTARZ PISM

też na znaczenie sprzętu otrzymywanego z Zachodu. Zdobyć prawobrzeżną część obwodu charkowskiego miało miejsce na kilka dni przed zaplanowanym na 15–16 listopada szczytem państw G20 w Indonezji, co podnosi pozycję Ukrainy m.in. w negocjacjach dotyczących eksportu zbóż.

Dla Rosji oddanie Chersonia jest politycznym i wizerunkowym ciosem, tym bardziej że w świetle zorganizowanych we wrześniu tzw. [referendów](#) o przyłączeniu czterech ukraińskich obwodów, w tym chersońskiego, Rosja „utraciła” część zaanektowanych terytoriów, co stawia pod znakiem zapytania jej zdolność do obrony pozostałych. Porażka rodzi też coraz więcej wątpliwości odnośnie do kondycji rosyjskich SZ i decyzji podejmowanych przez władze. Można spodziewać się nasilenia rosyjskich ataków na wschodzie Ukrainy, które będą miały wizerunkowo przykryć dotychczasowe straty.

Co dzieje się na wschodzie Ukrainy?

Część SZ Ukrainy, zgromadzona wcześniej na południowym odcinku frontu, jest obecnie przerzucana w rejon walk w Donbasie. Podobne działania prowadzi strona rosyjska – część jednostek wycofanych z prawego brzegu Dniepru jest przenoszona do działań głównie w obwodzie donieckim. W obu przypadkach są to jednostki wartościowe, można więc spodziewać się nasilenia i tak już intensywnych działań zbrojnych w Donbasie.

Szczególnie zacięte starcia trwają w rejonach miast Swatowe (obwód ługański) i Bachmut (obwód doniecki), gdzie Rosjanie zgromadzili znaczne siły i środki, co umożliwiło im powstrzymanie ukraińskiej kontrofensywy. Ciężkie walki prowadzone są również na zachód od Doniecka – w rejonach miejscowości Awdijiwka i Marjinka. Jednocześnie linia frontu na wschodzie pozostaje stabilna, a walki dość często mają charakter wojny pozycyjnej.

Jak mogą przebiegać dalsze działania wojenne?

Dotychczasowe przygotowania wojskowe (przerzut wojsk i sprzętu) oraz zapowiedzi obu stron świadczą, że walki skoncentrują się na wschodzie państwa w obwodach donieckim i ługańskim. Ukraina kontynuuje sukcesywne wyzwalamie swoich ziem, a ewentualne wstrzymanie działań

ułatwiłoby Rosji umocnienie linii obronnych, przegrupowanie sił i poprawę pozycji do wiosennego kontrataku. Z kolei w Rosji nawet niewielkie zdobycze terytorialne po dotychczasowych porażkach są prezentowane jako istotne sukcesy mające uzasadnić wojenny wysiłek.

Koncentracja Ukrainy na wyzwalamiu Donbasu powoduje, że jako niewielkie można ocenić prawdopodobieństwo podjęcia przez nią działań ofensywnych skierowanych w stronę Morza Azowskiego (np. w kierunku Berdiańska). SZ Ukrainy będą jednocześnie podejmowały dalsze działania wymierzone w rosyjskie zgrupowanie stacjonujące w okupowanej lewobrzeżnej części obwodu chersońskiego i na Krymie.

Mimo problemów związanych z brakiem sprzętu i amunicji (w tym systemów raketowych i bezzałogowych) nadal duże jest prawdopodobieństwo prowadzenia przez Rosję ostrzałów infrastruktury krytycznej Ukrainy. Będzie to miało na celu wywarcie presji na ludność cywilną poprzez pozbawienie jej dostępu do kluczowych usług. Rosja liczy też, że spadek jakości życia spowoduje znaczący wzrost liczby ukraińskich uchodźców udających się do państw Europy Zachodniej.

Jakiego wsparcia potrzebuje Ukraina?

Dla dalszego powodzenia działań kontrofensywnych Ukraina potrzebuje stałych dostaw sprzętu wojskowego, w tym systemów artyleryjskich, czołgów, transporterów opancerzonych i środków łączności. Dla ochrony infrastruktury krytycznej niezbędne są z kolei dalsze liczne dostawy systemów obrony powietrznej. Istotne jest kontynuowanie szkoleń ukraińskich żołnierzy przez państwa zachodnie oraz wsparcia leczenia rannych – zarówno na Ukrainie, jak i poza jej granicami.

Dla zabezpieczenia kluczowych dla ludności cywilnej usług, zwłaszcza dostaw energii elektrycznej, niezbędne jest też odbudowanie zdolności do naprawy uszkodzonej infrastruktury. Ukraina potrzebuje też wsparcia w udzielaniu pomocy osobom wewnątrz przesiedlonym, których liczbę UNHCR ocenia na 6,54 miliona osób. Warto także zwiększyć przygotowania państw UE do przyjęcia kolejnej znacznej liczby uchodźców.